

GEMEENTERAAD

Datum raadsvergadering : 22 december 2015

Punt : 22

Onderwerp : **Vangnetuitkering Participatiewet**

Portefeuillehouder : A. Dijkstra

Afdeling : Welzijn

Vragen bij : J. Cijntje

Voorstel

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de notie 'Vangnetuitkering Participatiewet'
2. Haar gevoelen omtrent de notitie te doen blijken.

Inleiding

In de monitor over september 2015 (van de Dienst SoZaWe) bleek dat het begrote tekort op het inkomensdeel voor geheel 2015 in Menameradiel meer dan 5% zal zijn. Gemeenten kunnen een beroep doen op een zogeheten vangnetregeling om deze tekorten gedeeltelijk gecompenseerd te krijgen. Dit advies en bijgevoegde notitie maken onderdeel uit van de aanvraag vangnetuitkering en zijn voorwaardelijk voor een succesvol beroep op deze regeling.

Probleemstelling

Gemeenten die tekorten hebben op hun budget op grond van de Wet werk en bijstand/Participatiewet dienen deze tekorten in beginsel op te vangen uit eigen middelen. Sinds 2004 bestaat de mogelijkheid dat tekortgemeenten onder voorwaarden in aanmerking kunnen komen voor een aanvullend budget. Hiertoe is eerst de incidentele aanvullende uitkering (IAU) ingevoerd, later aangevuld met de meerjarige aanvullende uitkering. Met ingang van 1 januari 2015 is het stelsel van aanvullende uitkeringen op het genoemd budget ingrijpend gewijzigd. Een tijdelijke en eenvoudige vangnetuitkering is in de plaats gekomen van de incidentele en meerjarige aanvullende uitkering, waarvan de beëindiging via overgangsrecht is geregeld.

Beleids- en formele kaders

Ieder kalenderjaar ontvangt de gemeente een uitkering uit het Fonds werk en inkomen: het inkomensdeel of wel BUIG-budget. Het inkomensdeel is een ongeoormerkt bedrag, waarvan de kosten van algemene bijstand en de kosten van de loonkostensubsidies die op grond van artikel 10d Participatiebudget worden verstrekt, betaald moeten worden. Wanneer een gemeente een tekort heeft op het inkomensdeel op grond van de Wet werk en bijstand/Participatiewet moeten deze tekorten in principe door eigen middelen worden opgevangen.

Sinds 2004 was er de mogelijkheid om voor gemeenten die geconfronteerd werden met een tekort een beroep te doen op een aanvullend budget, de incidentele aanvullende uitkering. Onderdeel van de invoering van de Participatiewet is het nieuwe verdeelmodel. Dit moet zorgen voor een betere verdeling van de middelen over de gemeenten en een adequate prikkelwerking. Dit model is niet van toepassing op de gemeente Menameradiel aangezien onze gemeente minder dan 15.000 inwoners heeft.

De bijdrage wordt voor onze gemeente berekend op basis van de gemeentelijke lasten in het verleden, op basis van de t -2 systematiek. Het beschikbare budget is daarmee afgeleid van de werkelijke lasten. Eventuele

nadelige statische afwijkingen, zoals die wel worden meegenomen in het nieuwe verdeelmodel zijn dus niet van toepassing op Menameradiel.

Ondanks de nieuwe systematiek kan het echter niet worden uitgesloten dat er geen gemeenten meer zijn die geconfronteerd worden met een overschrijding op het bijstandsbudget. Hierin is voorzien door een integraal vangnet in te voeren, waarbij 2015 geldt als invoeringsjaar. In dit invoeringsjaar wordt volstaan met een eenvoudig vangnet, waardoor gemeenten niet belemmerd worden in een goede invoering en uitvoering van de Participatiewet. Tevens ontstaat er ruimte om op zorgvuldige wijze te werken aan de meer definitieve vormgeving van het nieuwe vangnet vanaf 2016.

Om met succes een beroep op een vangnetuitkering over 2015 te doen, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

1. Het verzoek moet uiterlijk 15 augustus 2016 zijn ontvangen door de Toetsingscommissie aanvullende uitkering Participatiewet;
2. Bij het verzoek moet het college de volgende documenten toevoegen:
 - a. Een globale analyse van de mogelijke oorzaak en omvang van het tekort, eerdere financiële resultaten van de uitvoering van de WWB en van de verwachte ontwikkelingen van dat tekort in de komende jaren;
 - b. Een brief, of vergelijkbaar document waarbij het college de raad heeft geïnformeerd over zijn analyse en de maatregelen die worden genomen dan wel worden overwogen om tot kostenreductie te komen;
 - c. Een document waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken;
 - d. Een overzicht wat de gemeente in 2015 feitelijk heeft gedaan om het tekort het hoofd te bieden en hoe zij het effect daarvan kwalificeert.
3. Het tekort op het inkomensdeel bedraagt meer dan 5% basis van netto lasten.

Afwegingen

Om aan de voorwaarden te voldoen om eventueel in aanmerking te komen voor de vangnetregeling worden de stappen die nu gezet kunnen worden in werking gezet. Uiteraard is er continue aandacht voor zowel instroom, re-integratie en uitstroom van klanten. De inzet/wijzigingen die in de afgelopen jaren zijn doorgevoerd hebben er in Menameradiel niet voor kunnen zorgen dat er geen overschrijding van het Inkomensdeel is. Het beleid dat wordt gehanteerd om dit te bereiken willen we continueren in combinatie met een aantal nieuwe instrumenten.

Conclusie en advies

Om eventueel een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering Participatiewet is een analyse gemaakt van maatregelen die reeds zijn doorgevoerd om het te kort te beperken en zijn aandachtspunten benoemd om het te kort ook in de toekomst te beperken. Tevens zijn risico's benoemd die mogelijk voor een grotere stijging van het uitkeringsbestand zorgen.

Argumenten

Met dit advies en bijbehorende bijlagen voldoen college en raad aan de criteria die zijn gesteld aan de vangnetregeling zoals omschreven in de voorgaande paragraaf.

Kanttekeningen

De ontwikkeling van de uitgaven is gebaseerd op de cijfers t/m september en de daaruit voortvloeiende prognose voor de rest van 2015. Of deze prognose werkelijkheid zal worden hangt af van de bestandsontwikkeling in de maanden oktober, november en december. Daarnaast is uiteraard niet te garanderen dat de Toetsingscommissie de aanvraag zal honoreren.

Aanpak/organisatie

Zie hiervoor de notitie 'Vangnetuitkering Participatiewet'.

Na positief besluit van uw college zal de raad worden gevraagd haar gevoelens te doen blijken over de aanpak van het college. Dit traject dient in 2015 voltooid te zijn. De feitelijke aanvraag wordt in 2016 gedaan.

Financiën

Ontwikkeling Inkomensdeel Menameradiel (**actuele stand: 03/11/15**)

Gemeente Menameradiel	2011	2012	2013	2014	Prognose 2015
Uitgaven	1.877.099	2.100.297	2.539.437	2.789.975	2.960.117
Rijksbijdrage	1.402.723	1.680.863	2.089.549	2.410.813	2.597.560
Overschrijding	474.376	419.434	449.888	379.162	362.557
Af: 10% voor rekening van gemeente (2015: 7,5%)	140.272	168.086	208.955	241.081	194.817
Rest is vangnetuitkering	334.104	251.348	240.933	138.081	167.740
Overschrijding in % van Rijksbijdrage	33,8%	25,0%	21,5%	15,7%	14,0%
IAU in % van Rijksbijdrage	23,8%	15,0%	11,5%	5,7%	6,5%

Juridische grondslag

Participatiewet, Besluit Participatiewet

Communicatie

Zie onder aanpak

Bijlagen

Notitie Vangnetregeling Participatiewet Menameradiel

Voorwaarden vangnetregeling

Verschillen IAU en vangnetregeling

Menaam, 24 november 2015

Burgemeester en wethouders van Menameradiel,
de secretaris, de burgemeester,